ומקיפין ויורדין דרך שמאל חוץ מן העולה לג' א] אלו שהיו עולין ויורדין על העקב :

גמ' מנא ה"מ ב] א"ר יהושע אמר קרא °לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא" חטאת קרויה מנחה ומנחה קרויה חטאת מה חטאת (טעונה צפון) אף מנחה (טעונה צפון) ומה מנחה בקרן מערבית דרומית ג] אף חטאת בקרן מערבית דרומית ומנחה גופה מנלן ד] *דתניא °לפני ה'" יכול במערב ת"ל °אל פני המזבח" אי אל פני המזבח יכול בדרום ת"ל "לפני ה'" הא כיצד א*מגישה בקרן מערבית דרומית כנגד חודה של קרן ודיו ר"א אומר יכול יגישנה למערבה של קרן או לדרומה של קרן אמרת *כל מקום שאתה מוצא שני מקראות אחד מקיים עצמו ומקיים חבירו ואחד מקיים עצמו ומבטל חבירו מניחין זה שמקיים עצמו ומבטל חבירו ותופשין ה] (את) שמקיים עצמו ומקיים חבירו ו] *כשאתה אומר (א) (אל)לפני ה' במערב ז] היכן קיימת אל פני המזבח וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום קיימת לפני ה' ח] בדרום היכן קיימת אמר רב אשי קסבר האי תנא *כוליה מזבח בצפון קאי : בכל מקום היתה כשירה [וכו'] : מאי קאמר אמר רב אשי ה"ק בכל מקום היתה כשירה למליקתה אלא זה היה מקומה להזאתה תנינא להא דת"ר ט] *מליקה בכל מקום במזבח כשירה, הזיה דמה בכל מקום כשירה, י] הזיה ולא מיצה כשירה, ובלבד שיתן מחוט הסיקרא ולמטה מדם הנפש מאי קאמר ה"ק מליקה בכל מקום במזבח כשירה, מיצה דמה בכל מקום במזבח כשירה

שאם

ומקיפין דרך שמאל . מקיפים את המזבח בשביל צורכי עבודה או למתן דמי חטאת או סידור המערכה או היפוך איברים בצינורא ויורדין במערבו של כבש שהוא שמאל יא] לעולים במזבח בעלייתן : **לג' דברים אלו** . הנעשים בקרן מערבית דרומית נסכים ועולת העוף תורה אור יב] כשהוא עולה למזבח פונה לשמאל באותה הקרן וכשגמר חוזר על העקב דרך עלייתו ובגמ' פריך הא בעינן דרך ימין ולג' דברים הנעשים בה למטן אינו עולה ואינו מקיף אלא עומד על הרלפה יג] בקרקע : **גמ'** **מנא הני מילי** · דחטאת העוף בקרן מערבית דרומית : **לא ישים עליה** וגו' . במנחת חוטא כתיב הבאה תחת חטאת העוף בדלי דלות וקרייה רחמנא חטאת יד] ואשמעינן נמי שהחטאת קרויה מנחה דהכי משמע נמי כי החטאת נהפכה להיות מנחה : **מה חטאת טעונה לפון** . יודע אני שגירסא זו טו] שיבוש שהרי לא חטאת העוף ולא מנחה טעון לפון וא"ת מנחת חוטא חלוקה מן השאר ולחטאת בהמה מקיש לה,הוה ליה למיתני במתניתין דקתני לעיל המנחות נקמלות בכל מקום בעזרה חוץ ממנחת חוטא ועוד היאך אפשר חטאת העוף טז] שבאת תחת חטאת בהמה אינה טעונה לפון שהרי נעשית בקרן מערבית דרומית יז] ובמנחה הבאה תחת העוף תטעון לפון וגירסא אחרינא גרסי' בה ואיני יודע אמיתה נראה בעיני מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחה פסולה שלא לשמה וה"כ ילפינן לה בפ"ק דמנחות (דף ד.) : **ומה מנחה** . טעונה הגשה בקרן מערבית דרומית אף חטאת העוף עבודתה בקרן מערבית דרומית והזאת דמה היא עיקר *עבודתה : **לפני ה'** · הקרב אותה בני אהרן לפני ה' היינו שמגיעה למזבח : **אל פני המזבח** דרום ששם הכבש : **ודיו** · במסכת סוטה בפ"ב מפרש מאי יח] דיו וקאמר שאינו צריך להגיע גופה למזבח אלא הכלי : **רבי אליעזר אומר** . מאחר שפרט לך הכתוב בהגשתה שתי רוחות יכול לאיזה מהן שירצה ה"נ יכול יגישנה למערבה יט] או לדרומה של קרן : **כוליה מזבח בצפון קאי** . נמצא דרומו של מזבח כלה לנגד הפתח וקרינן נמי בצד דרומו "לפני ה'": **בכל מקום היתה כשירה למליקתה** . בין למעלה בין למטה דכי ילפינן למטה בחטאת העוף ,כ] בהזאה הוא דילפינן לקמן במתניתין "והזה מדם החטאת על קיר "ואמר מר זה קיר התחתון,וקרן מערבית דרומית נמי כא] בהזאה הוא דילפינן דהא מהגשה דמנחה יליף והגשתה

כג] **ויורדין** על העקב · לאו משום שלא ירבה בהילוך בחנם דאם כן כשהיה בקרן דרומית מזרחית נמי אלא הייט טעמא דהכא חזרתו על העקב הויא לה דרך ימין :

מנחה קרויה חטאת וחטאת קרויה מנחה · תימה דהוה לן למימר מנחה קרויה חטאת ואין חטאת קרויה מנחה כדאמרינן פ"ק (לעיל ז:) תודה קרויה שלמים ואין שלמים קרויין תודה ובמנחות פרק התודה (דף פ:) לחם איקרי תודה תודה לא איקרי לחם וי"ל כג] דודאי לא מיקרי שם אחד לענין לשמה דפ"ק ולענין ניתותרו המעות דפרק התודה אבל הכא דמהיקשא קדריש דמנחה וחטאת איתקוש ודאי להדדי איכא לאקושינהו שפיר כד] : **מה** חטאת טעונה לפון · פירש בקונטרס דגירסא זו משובשת היא שהרי לא חטאת העוף טעונה לפון כדאמר ולא בן עוף בלפון ולא מנחה טעונה לפון וא"ת מנחת כה] *חטאת חלוקה משאר מנחות ולחטאת בהמה מקיש לה הוה ליה למיתני במתניתין לעיל דקתני כל המנחות נקמלות בכל מקום בעזרה חוץ ממנחת כו] חוטא ועוד *אפשר חטאת העוף הבאה בדלות תחת חטאת בהמה אינה טעונה לפון שהרי נעשית בקרן מערבית דרומית ומנחה הבאה תחת חטאת העוף תטען לפון כז] וגירסא אחרינא גרסינן בה ואיני יודע אמיתה ונראה בעיני מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחה פסולה שלא לשמה וה"כ ילפינן לה בפ"ק [דמנחות] ע"כ לשון הקונטרס וקשה לפירושו כח] דודאי מעיקרא אמרי' בפ"ק דמנחות (דף ד.) בשלמא מנחת חוטא חטאת קרייה רחמנא אבל מנחת קנאות מנלן אבל במסקנא אמרינן אלא מנחת חוטא ומנחת קנאות דפסולות שלא לשמן מנלן חטאת טעמא מאי דכתיב בה היא ה"נא כתיב בההיא כט]ועוד קשה לגירסת הספרים דבפרק איזהו מקומן(לעיל מס:)מוכח דחטאת הטעונה לפון כעולה הוי היקש אם כן היכי אתיא מנחה והדר ילפינן מחטאת וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש ועוד כמו שהקשה בקונטרס דאמירא לא הויא מנחה מחטאת העוף דאתיא במקומה ואינה טעונה לפון מיהו י"ל הרי בהורת כהנים ילפינן דחטאת העוף פסולה שלא לשמה מן הפסוק ולא ילפינן ממנחת חוטא דמפיק פסול מקרא אחרינא ויש לדחות מיהו אמת דמנחה לא בעיא לפון ל] אלא הגשה בקרן מערבית דרומית כדבסמוך לא] (ואי) והקמילה אינה טעונה לפון אפי' מנחת חוטא נמי כדמוכח בהוספתא דמנחות פ"ק חומר בשחיטה שטעונה לפון מה שאינכן בקמילה וכי תימא היינו במנחת נדבה אבל במנחת חוטא טעונה לפון מכל מקום אינו חומר לב]*בשחיטה לגמרי שהרי בשחיטה נמי ליתא בלפון לג] בקלים מיהו י"ל דכללא בקדשי קדשים הוי דומיא דמנחה וזהו דוחק ועוד דתני בסיפא חומר בקמילה מבמליקה שהקמילה דוחה שבת וטומאה וליתני שהקמילה טעונה לפון ולא מליקה אף על גב דיש קמילה דלא בעיא לפון כגון מנחת נדבה כמו כן אינה דוחה שבת מיהו נ"ל לדחות דה"נ לא מיירי במנחת חוטא דהא אינה דוחה שבת אלא מיירי במנחת העומר ומנחת תמיד שהן בליבור והן ודאי לא בעו לפון אבל מנחת חוטא לד] בעי' לפון דאיתקש לחטאת בהמה שבאה חליפתה בעשירות · ברו"ך : והרב רבי חיים גרים מה חטאת העוף טעונה יסוד דכתיב והנשאר בדם ימלה אל יסוד המזבח אף מנחה טעונה הגשה כנגד היסוד לה] והכי מוכח פרק כל המנחות באות מלה (מנחות דף סא:) [גבי] ואלו טעונות תנופה לוג שמן של מלורע ואשמו [דאמרינן התם] לפני ה' במזרח והאמרת לפני ה' במערב פירוש בהך לו] שמעתיה ומשני ה"מ מנחה דאיקרי חטאת וחטאת טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לה יסוד אבל הכא לפני ה' קרינא ביה והשתא כולה בדרום ליכא למימר משום יסוד וכולה במערב נמי לא משום דכתיב (ויקרא ו) אל פני המזבח דהיינו דרום מכל מקום אילטריך לפני ה' דלא תימא אל פני המזבח גזירת הכתוב הוא אף על גב דלית ליה יסוד ובריש פירקין *פירשתי מה שהקשה דגבי גחלים דיום הכיפורים קרי לפני ה' במערב דוקא וא"ת ושאר מנחות מנלן וכי תימא מדאיתקוש כל המנחות לחטאת ואשם בפרשת לו וילפינן משירי הדם שטעונין יסוד אם כן מנחת חוטא לז] תיפוק לי מהתם ועוד מנלן דמקשינן לשירים לקשינהו לתחילת דמים לח] ולא בעי יסוד כחטאת ויש לומר דכתיב לפני ה' במנחת חוטא ובכל המנחות נמי כתיב לפני ה' כי היכי דהאי לפני ה' כנגד היסוד לט] [האי נמי כנגד היסוד] ולא ג"ש ממש [היא] דדבר הלמד בהיקש מבעיא לן אי חוזר ומלמד בג"ש אי לא אלא גלוי מילתא בעלמא הוא מ] °ור"ת גרים מה חטאת כן והייט דלא כר"ש דאמר לעיל (דף כה:) בא לעבודה בכלי עובדה בשמאל אי נמי אפילו כרבי שמעון וכגון שבא לעבודה ביד דאמר עובדה בימין כחטאת : מא] הגה"ה

אף חטאת בקרן מערבית דרומית · תימה דלא ילפינן מינה מליקה ושמא לא ילפינן אלא מידי דאשכחן דבעי מזבח כמנחה וכן פירש בקונטרס בסמוך : **בדרום** קיימת א)כולה · ב)על כרחך רבי אליעזר אית ליה ההיא מב] דמה חטאת טעונה יסוד דאי לאו הכי מנא ליה דאמר מערבית ותימה אם כן לפני ה' למה לי דרומית נפקא לן מאל פני המזבח ומערבית מדבעיא יסוד :

שאם

א) כו' צ"ק ב) עיין רש"ק

עין משפט נר מצוה

לב א מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה יב :

לג ב מיי' פ"ז שם הלכה ט :

נושא
חטאת העוף והגשת מנחה
בקרן דרומית מערבית של המזבח

[צ"ל חוטא]

צ"ל היאך

[צ"ל שכשאתה אומר לפני ה' במערב בטלת אל פני המזבח בדרום וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום קיימת לפני ה' במערב והיכן קיימת א"ר אשי כו' וכן היא הגירסא במנחות ובסוטה]

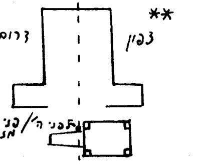

נושא
מקומות הראוין לעלבים
השונים של חטאת העוף
· מליקה
· הזאה
· מיצוי

◆

שיטה מקובצת

א] לג' דברים אלו שהיו עולין ותורין על העקב: ב] עיין בהשמטות בסוף המסכת : ג] אף חטאת בקרן מערבית דרומית פי' הזאה דחטאת אבל לא יליף מליקה דחטאת משום דלא דמי להגשה כדפ"ה לקמן דבבהמה איכא נגיעה ממש מן הדם במזבח דומיא דהגשה דמגיע המנחה למזבח ועוד דמשמע שבא להקיש עיקר עבודתה והיינו הזאת דמה : ד] דתניא לפני ה' יכול במערב · וא"ת והא האי קרא במנחת נדבה כתיב דאית בה שמן ולבונה ואילו מנחת חוטא לית בה שמן ולבונה וי"ל דבפרשת ויקרא כתיב והבאתה את המנחה והגישה' את המנחה קרא יתירא דהוי מצי למכתב והבאתה לבד וכתיב את המנחה לרבות כל המנחות אפי' מנחת חוטא להגשה לעיכוב מקום · וא"ת א"כ לפי' רבינו חיים למה לי היקשא דלעיל למנחת חוטא לומר שטעונה הגשה כנגד היסוד תיפוק לי מהכא דטעונה הגשה כנגד קרן מערבית דרומית שיש לה יסוד וי"ל דהו"א דמגיש' אצל הקרן מלמעלה קמ"ל היקשא למנחת [חוטא] שמגישה מלמטה אצל היסוד אבל קשה למה לי לפני ה' תיפוק לי מהיקשא דלעיל דבדרום ליכא לאוקמי דהא לא היה לו יסוד בדרום וא"כ צריך להגישה בקרן מערבית דרומית דהוי פני המזבח וגם איכא יסוד וא"כ למה לי לפני ה' וי"ל דהו"א דמגישה באמה אחת שבדרום אצל המערב ששם היה יסוד קמ"ל לפני ה' לומר שמגישה כנגד חודה של קרן אבל אכתי קשה בשאר מנחות מנ"ל שמגישן אצל היסוד מלמטה אימא דמגישן מלמעלה אצל הקרן הואיל דמהיקשא דמנחה לחטאת לא נפקא לן רק מנחת חוטא וי"ל דבמנחת חוטא כתיב לפני ה' וכן במנחת נדבה וא"כ כי היכי דלפני ה' דגבי מנחת חוטא היינו למטה מן היסוד כמו כן לפני ה' דכתיב במנחת נדבה ר"ל מלמטה ומיהו ריב"א דקדק ולא מצא במנחת חוטא לפני ה' (ס"א לכך פי' דכך צ"ל מדקאמר הכא דלפני ה' דנדבה חשבינן כאלו כתיב במנחת חוטא דאמנחת חוטא נמי קאי מייתורא דהמנחה כדפי' וע"כ הוי פי' דלפני ה' דמנחת חוטא יסוד מדאיתקש לחטאת א"כ כי נמי קאי אנדבה כפשטיה לא ישתנה פירושו דאתרווייהו קאי) אלא י"ל כיון דכתיב לפני ה' במנחת נדבה מרבינן מנחת חוטא מייתורא מאת המנחה להגשה לעיכוב מקום כדפי' א"כ סברא הוא דכמו דבמנחת חוטא ר"ל ליסוד כמו כן במנחת נדבה ר"ל ליסוד דהואיל דקאי אתרווייהו לא ישתנה פירושו : ה] ותופשין זה שמקיים תיבת את נמחק : ו] עיין בהשמטות בסוף המסכת : ז] במערב בטלת אל פני המזבח בדרום ותיבת היכן קיימת נמחק : ח] במערב היכן תיבת בדרום נמחק : ט] מליקה בכל : י] תיבות הזיה ולא מיצה כשרה נמחק : יא] שמאל העולים למזבח בעלייתן : יב] שכשעולה מסבב לשמאלו ותיבות כשהוא עולה ל"ש : יג] תיבת בקרקע נמחק : יד] חטאת מינה שמעינן

מסורת הש"ס

[גיר' ילקוט ר' אלעזר]

מנחות יט: סא. סוטה יד:

ויקרא ו:ג
וזאת תורת המנחה
הקרב אותה בני אהרן
לפני ה' אל פני המזבח

מנחות יט: סוטה יד:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' כשאתה אומר לפני ה' כצ"ל ותיבת אל נמחק :

לעיל נג. נח. סוטה יד:

[illegible]

[לקמן סו. סז.] מנחות כ:

[illegible]

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מה וכו' ור"ת גרים מה חטאת טעונה ימין אף מנחה כן · עי' לעיל דף כד ע"ב יד יד לקמילה וצ"ע:

רש"ק בשחיטה

צ"ק

[דף נח. ד"ה משוך]

◆

שיטה מקובצת

נמי כו' דהכי נמי משמע כי החטאת : טו] זו משובשת שהרי לא כו' ולא מנחה שטעונין צפון : טז] העוף הבאה בדלות תחת חטאת : יז] ומנחה הבאה : יח] מאי ודיו דקאמר שאינו צריך להגיע המנחה גופה : יט] למערבה של קרן או : כ] העוף בהזאתה הוא : כא] נמי להזאה הוא דילפינן דהא כי גמר מהגשה דמנחה הזאה הוא דגמר ותיבת יליף נמחק : כב] מה"ד וחוזרין על העקב : כג] וי"ל דלאו דוקא נקט דודאי : כד] שפיר ודוחק הוא ונראה דבקונטרס דקדק בזה דפי' ושמעינן מינה שהחטאת קרויה מנחה כי חטאת העוף נהפכת לבא תחתיה מנחת חוטא בדלי דלות וא"כ חטאת קרויה מנחה כשהיא פוטר בדלי דלות ממנחת חוטא תחת חטאת העוף · מהר"פ : כה] מנחת חוטא חלוקה : כו] חוטא ועוד דמסתמא אקשינן מנחת חוטא שהיא בדלי דלות לחטאת העוף שלפניו שהיא בדלות ולא לחטאת בהמה דעשיר דלפני פניו : כז] עיין בהשמטות בסוף המסכת : כח] לפירושו דא"כ לא ידעינן דמנחת חוטא פסולה שלא לשמה כי אם מהיקשא דחטאת וזה אינו דודאי : כט] היא אלמא דמהיא ילפינן ועוד : ל] צפון אי בהגשה הלא היא בקרן תיבת אלא נמחק ול"ש : לא] כדבסמוך ואי הקמיצה : לב] חומר כשחיטה לגמרי : לג] בצפון בקדשים קלים : לד] חוטא שמא בעי : לה] היסוד לאפוקי קרן דרומית מזרחית שאין לו יסוד והכי מוכח כו' באות מצה כו' ואלו טעונות תנופה כו' ואשמו ואמרינן בגמרא לפני : לו] בהך דשמעתין אות ה' נמחק : לז] חוטא נמי תיפוק : לח] דמים דלא בעיא : לט] היסוד האי נמי כנגד היסוד ולא ג"ש ממש היא דדבר : מ] מתיבת ור"ת עד סוף הדבור מוקף ח"ל : מא] כחטאת ע"כ הגה"ה : מב] ההיא דרשא דמה חטאת כו' מנא ליה קרן דרומית מערבית ותיבת דאברת נמחק :

הגשות